

België – Belgique
PB – PP
3620 Lanaken
Cicindria
BC 30244

Erica

Contactblad van de Limburgse Natuurgidsen

VU: VZW WLN – Vatstraat 3 – 3620 Lanaken – Afgiftekantoor: 3620 Lanaken Stationsstraat – Erkenningsnummer P702057

Zomer 2012

Juli – Augustus – September
Driemaandelijks

Algemene Informatie

Jaargang 39 - Magazine Zomer 2012

Voorzitter

Leo Thomassen
Velmerlaan 12
3806 Velm Sint-Truiden
TEL: 011 68 88 11
email: leo.thomassen@skynet.be

Secretaris – Persverantwoordelijke

Luc Reinquin
Wiekstraat 119
3600 Genk
TEL: 089 36 26 38
email: luc.reinquin@telenet.be

Penningmeester

Robert Spelmans
Rode Kruisplein 12/3 bus 1
3940 Hechtel
TEL: 011 73 44 87
email: spelmans.robert@skynet.be

Natuur Informatie Punt Limburg

Het Groene Huis
Domein Bokrijk
3600 Genk
TEL: 011 26 54 86
email: nip.limburg@telenet.be

Verantwoordelijke Uitgever

Marc Van de Sande
Vatstraat 3
3620 Lanaken
TEL: 0499 71 86 00
email: erica@limburgsenatuurgidsen.be

Abonnementen

€8,00 of €10,75 (inclusief verzekering) met vermelding van Erica + 'Naam' op:
RekNr: 235-0010248-75.
IBAN: BE05 2350 010248 75
BIC: GEBABEBB

Druk:

Drukkerij Begas
3620 Lanaken

Cover Fotografie:

Florent Vandevoort
www.florif.be

www.limburgsenatuurgidsen.be

Algemene informatie	2
Inhoud	3
Woordje van de voorzitter.....	4-5
Limburgse Natuurgidsen nu ook op facebook en Twitter	5
Een visie voor de toekomst.....	6 - 7
Natuurnieuws	8 - 10
Wat betekent CleanTech	11 - 12
CleanTechAbassadeur – Op weg naar de toekomst	13
Kerkuilen	14 - 15
MIRA-indicatie-rapport 2011.....	16 - 17
Er was eens	18 - 20
LNG ook voor personen met beperkingen	21
Cursussen en vormingsactiviteiten	22 - 25
De rede van Sealth – Nog steeds actueel	26 - 30
Bibliografie	31
Kalender	32

Nieuws van CVN

- Dirk Willems, nieuwe directeur van CVN
- Cursussen tijdens de vakantie
- Jaarverslag 2011
- Vacatures: 2 medewerkers gezocht
- Bestuurster WWF Vlaanderen gezocht
- EDO-publicatie
- Word fan van CVN op Facebook
- Je kan je abonneren op de nieuwsbrief.
- en veel meer....

Alle informatie vind je op www.c-v-n.be

Woordje van de voorzitter

Leo Thomassen

Erica Zomer 2012

Wij wisten dat hij nog zou komen, de zomer van 2012. Nu wij met de voorbereiding van de zomer-erica bezig zijn lopen de temperaturen op naar aangename waarden. Wij hebben er lang op gewacht en het doet in deze Pinksterdagen dan ook bijzonder veel deugd.

In een, bijna versneld tempo, volgen de bloemen mekaar op en de zo gegeerde bloesem in Haspengouw heeft al plaats gemaakt voor prille vruchten, want de eerste kersen zijn al geplukt.

De cursussen en vormingsactiviteiten zijn ondertussen op kruissnelheid gekomen en de cursus natuurgids in Tongeren loopt zelfs bijna op zijn einde. Daar hebben zij nog een gans verlof om de biotoopstudie af te werken en dat opleidingsjaar zit er dan weer op. Felicitaties aan de 'volhouders'.

Wij gaan niet rusten want einde mei startte een cursus Natuur-in-zicht in Sint-Truiden op initiatief van de afdelingen Alken en Sint-Truiden van Natuurpunt. Eenzelfde cursus zal hoogst waarschijnlijk starten op de legerbasis in Leopoldsburg. U hebt goed gelezen, 'in het leger' en dat is waarschijnlijk een primeur. Zulke cursus behoort uiteraard tot de 'vredelievende opdrachten' van defensie. Hopelijk krijgt hij dan een opvolger in een cursus natuurgids voor militairen, gewapend dan met een loepje, een flora en een verrekijker.

De derde week van september starten wij opnieuw een cursus natuurgids op donderdag-voormiddag in Bokrijk en volgend jaar, de eerste week van februari 2013, opnieuw een klassieke cursus natuurgids in Bokrijk op zaterdagvoormiddag.

Wij hebben dus de ambitie om er weer echt tegenaan te gaan want binnen het bestuur van de Werkgroep hebben wij ondertussen ook al wat veranderingen moeten meemaken.

Onze provinciale medewerkster Petra is niet meer in dienst bij CVN en van de vrijwilligers hebben wij ook enkele ontslagen moeten ondergaan.

Gaby, verantwoordelijk voor de cursus natuurgids bood haar ontslag aan. Hilde die de cursus natuurgids in Bokrijk begeleidde en Etienne, verantwoordelijk voor de cursus natuur-in-zicht en de ledenadministratie zullen wij in de toekomst moeten missen.

Ik bedank hierbij deze scheidende medewerkers, de ene al wat langer bij ons dan de andere.

Wij beleefden mooie momenten samen en hopen dat bij de nieuwe initiatieven die

Woordje van de voorzitter

Erica Zomer 2012

zij ondernemen, zij de natuur in al hun doen en laten een belangrijke plaats zullen blijven geven.

Dit is niet het tijdschrift 'Story' en daarom smeren wij hun beslissingen niet uit. De ontslagen hebben niet allemaal met mekaar te maken maar het is wel niet prettig, zeker niet voor een voorzitter om, dit te moeten ondergaan. Ik put hieruit wel de goesting om opnieuw te werken met en voor de ploeg, aangevuld met nieuwe en jonge medewerkers. Gelukkig wil dit bestuur vandaag ook blijven trekken in dezelfde richting.

Aan iedereen een prettig en 'zomers' verlof.

Leo

Limburgse Natuurgidsen op facebook en twitter

Kom en 'Like It'

Voor al jouw vragen en meldingen!!

Wordt volger

Een visie voor de toekomst

Luc Reinquin

In 12 gedachten

Op 21 februari kwam de Raad van Bestuur van de Limburgse Natuurgidsen in Kuringen samen om na te denken over de toekomst. Al enkele jaren doet de werkgroep een inspanning om te verjongen en dat lukt vrij behoorlijk. Maar na de verjonging moet er ook aandacht geschonken worden aan vernieuwing om competitief te blijven in de wereld van de natuurverenigingen en -organisaties.

Tijdens het eerste deel van de dag boog de werkgroep zich over onze identiteit: Wie zijn we? Wat willen we? Wat is onze kernopdracht? Voor wie doen we het? Wat verwacht onze doelgroep van ons en hoe willen we tegemoetkomen aan deze verwachtingen?

Na de lunch gingen we dieper in op de toekomst. We begonnen deze sessie met een SWOT analyse (sterktes, zwaktes, opportuniteiten en bedreigingen) van onze werking. Met het resultaat van deze analyse, dat een goed beeld gaf over de huidige vorm van onze werking, konden we verder om de uitdagingen voor de volgende

5 jaar onder de loep te nemen.

De resultaten van deze 2 workshops gaf ons de mogelijkheid om 3 strategische objectieven te bepalen die onze bijzondere aandacht zullen krijgen tijdens de volgende 5 jaar.

Deze studiedag was verrijkend, maar nog niet compleet. Een tweede denkmoment moet voorzien worden om de 3 strategische doelstellingen verder uit te werken in actiepunten.

Na de denkdag konden we onze visie voor de toekomst samenvatten in 12 gedachten die aangeven wat en wie we willen zijn en waar we naar toe wensen te evolueren: Wij willen een (1) dynamische en (2) neutrale vereniging zijn met een (3) eigen identiteit en eigen waarden om onze waardering voor het milieu en de natuur op grote schaal uit te dragen.

Dit doen we door op een (4) positieve en (5) laagdrempelige manier een ruim maatschappelijk publiek te (6) sensibiliseren om het individuele en collectieve bewustzijn te bevorderen door (7) educatie, vorming, informatie en advies.

Een visie voor de toekomst

Luc Reinquin

In 12 gedachten

Daarom willen we een vereniging zijn die openstaat voor iedereen en het (8) groepsgevoel van onze leden aanwakkert door een heldere (9) communicatie en het bouwen aan een fris en hedendaags (10) imago.

Onze vereniging zal (11) onafhankelijk de samenwerking met natuur- en milieu gerelateerde organisaties verder blijven versterken.

Tenslotte willen we (12) maatschappelijke tendensen inschatten en hierop inspelen door onze werking bij te sturen indien nodig of wenselijk.

Luc Reinquin

Natuurnieuws

Interessant om weten

Aantal struikrovers neemt toe

Hoewel de Boomkikker een tiental jaargeleden op uitsterven stond in Vlaanderen, is de soort vandaag weer helemaal terug. Door de gezamenlijke inzet van natuurorganisaties en vrijwilligers werd een drama voorkomen en klom de Boomkikker uit zijn dal. De soort reageerde heel dankbaar op enkele nieuwe beheermaatregelen en het merendeel van de resterende populaties kon zo worden gered.

Snelheidsduivels flitsen rond de kerk

Pijlsnelle superjager en een naam die klinkt als een klok: de Slechtvalk. Voor niemand een onbekende. Wereldwijd zelfs, want op Antarctica na, broedt deze grote valk in alle continenten. Na een erg diepe val verdween hij volledig van ons toneel. Maar natuurverenigingen namen het zwaar op voor de bescherming van roofvogels en dankzij gerichte acties is hij weer helemaal terug. Een comeback om U tegen te zeggen. Als echt showbeest zelfs, want hoewel die Slechtvalken echt wild en puur natuurlijk zijn, troont hij in elke stad op de hoogste toren, zichtbaar voor iedereen.

Bioloog filmt uitgestorven roofdier

Wetenschappelijk onderzoek toonde al aan dat de waterkwaliteit in Vlaanderen gestaag verbetert, maar nu is er ook een ander onomstotelijk bewijs: de Otter is terug. Het roofdier was sinds de jaren tachtig niet meer waargenomen in onze contreien, maar nu wist Kristijn Swinnen, onderzoeker van de Universiteit Antwerpen, er eentje voor zijn camera te krijgen. De viseter liet zich

betrappen in een door de provincie Antwerpen beheerd natuurgebied in de Rupelstreek. Natuurkenners zien dit als een doorbraak in het natuurherstel en de vele maatregelen naar biodiversiteit. Zowel het Antwerpse provinciebestuur, de Universiteit Antwerpen, het Agentschap voor Natuur en Bos als Natuurpunt zijn in de wolken met de waarneming van de Otter.

Grauwe gors verdwijnt van Vlaamse akkers

De Grauwe gors doet het in grote delen van Europa niet goed. Natuurpunt Studie voerde in samenwerking met de Provincie Limburg en de Werkgroep Grauwe Gors een onderzoek naar het wel en wee van deze vogelsoort. De vermoede achteruitgang werd bevestigd.

Biodiversiteit en gezondheid onlosmakelijk verbonden

Sommigen beweren dat tegen 2050 twee derde van de wereldpopulatie in urbane gebieden zal wonen met weinig plaats voor groen en beperkt contact met natuur en biodiversiteit. Samen hiermee zal een toenemend

aantal mensen te kampen krijgen met chronische ontstekingen, waaronder allergie en auto-immuunziekten. Maar is dat ook zo? Een Finse studie toonde onomstotelijk de link aan tussen biodiversiteit en gezondheid.

Een nieuw korstmos voor België in natuurgebied Lovenhoek

De plantenwerkgroep Schijnvallei vond bij de start van het nieuwe plantenseizoen, op 13 april, een nieuw korstmos voor Vlaanderen in het Natuurpuntgebied 'De Lovenhoek': Gelobd stippelschildmos. De werkgroep kijkt naast planten ook naar zwammen, mossen en korstmossen en kamde de voorbije jaren het natuurgebied uit. De nieuwe ontdekking gebeurde op een recent aangekocht perceel dat nog niet eerder werd geïnventariseerd: een vochtig oud wilgenbroek.

Natuurnieuws

Interessant om weten

De Bruinkeelortolaan: Een nieuwe soort voor België

Tijdens een doordeweekse broedvogelinventarisatie in het havengebied van Kieldrecht stootte hij op een Bruinkeelortolaan. Straffe kost voor vogelend België en de eerste nieuwe vogelsoort van 2012.

Exoten: een bedreiging voor de natuur

Exoten zijn er in alle maten, vormen en kleuren. Naast de sierplanten die vaak 'ontsnappen' uit tuinen, zijn er ook veel dieren die op een of andere manier

ongewild in de vrije natuur terechtkomen. Daartussen zitten ook enkele roofdieren die in gevangenschap worden gehouden als huisdier of gekweekt voor de pelsindustrie. Wanneer ze ontsnappen, vormen ze een potentiële bedreiging voor de inheemse natuur. Zo ook de Wasbeer die recent waargenomen werd in Voeren.

Opnieuw natuurlijke vijand eikenprocessierups ontdekt.

Nimfen van de wants *Rhabdomiris striatellus* blijken eikenprocessierupsen te eten. Dit ontdekte insectendeskundige Silvia Hellingman dit voorjaar in Drenthe. Eerder identificeerde Hellingman de larven van gaasvliegen en het tweestippelig lieveheersbeestje als natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups. Het onderzoek naar natuurlijke vijanden vormt een belangrijke stap in de zoektocht naar een effectieve bestrijding van eikenprocessierupsen.

Uitbreider natuurnieuws, ook over deze artikels, vindt u op www.natuurbericht.be

Onze CleanTechAmbassadeurs krijgen steeds meer vragen over wat 'CleanTech' nu precies betekent en waarom onze opleiding 'CleanTechAmbassadeur' volgen.

Dat we juist deze vragen steeds meer krijgen, is een positieve evolutie want het geeft ons natuurlijk de gelegenheid hierop gericht en inhoudelijk te antwoorden. Het is ook een bewijs dat het begrip 'CleanTech' steeds meer gebruikt wordt.

Maar wat betekent 'CleanTech' nu precies? Clean Tech is de afkorting van het Engelse woord 'Clean Technology, vrij vertaald 'Propere Technologie'!

De definitie waar 'CleanTech' algemeen voor staat is: "Een selectie van diverse producten, diensten en processen op basis van technologieën én die het gebruik van onze natuurlijke hulpbronnen optimaliseren en de milieu-impact minimaliseren! Daarbij is gebruikmaking van hernieuwbare materialen en energiebronnen zeer belangrijk. Milieuwinst is hierbij natuurlijk zeer belangrijk."

Het is de overtuiging van CleanTechPunt vzw dat de optimale en noodzakelijke ontplooiing van CleanTech slechts kan gebeuren indien er een breed maatschappelijk draagvlak voor bestaat. CleanTechPunt wil dan ook de uitbreiding van dat maatschappelijk draagvlak maximaal ondersteunen.

Kijken, Kennen en Kiezen...

Drie kernwoorden staan centraal in de missie van CleanTechPunt: Kijken, Kennen en Kiezen. "Kijken" naar het zichtbaar maken van CleanTech bedrijfsactiviteiten naar de bevolking toe, door het inzetten van CleanTechAmbassadeurs. "Kennen" verwijst naar de resulterende kennisverspreiding bij de bevolking, en de kennisopbouw (opleidings- en infopakketten, etc.) die we verwezenlijken. "Kiezen" verwijst naar de transitie die we via CleanTechPunt vzw willen ondersteunen. Wanneer personen de intrinsieke positieve effecten van CleanTech hebben 'gezien' en ook 'kennen', dan kunnen ze er ook bewust voor 'kiezen.'

Dit is één van de vaardigheden die natuurgidsen ook hebben, namelijk mensen meenemen in de natuur. Door inzicht te verwerven en vooral door dit als natuurgids door te geven zullen mensen meer respect opbrengen en doelbewust voor meer natuur kiezen. Ik ben ervan overtuigd dat natuurgidsen met meer belangstelling naar 'propere technologieën' willen kijken, juist omdat we hierdoor de negatieve effecten van onze 'menselijke activiteiten' op onze natuur kunnen afbouwen. En dat is toch nodig. Toch een positief vooruitzicht waar ik, ook als natuurgids, graag mijn schouders wil onder zetten...

CleanTech

Wat betekent het

Bedrijven en CleanTech.

Bedrijven die resoluut willen kiezen voor 'propere technologieën' verdienen meer dan ooit onze positieve aandacht. Onze opleiding 'CleanTechAmbassadeur' geeft daarom een breed en duidelijk inzicht wat CleanTech voor mens, milieu én industrie kan betekenen. CleanTech gaat ook over energie, grondstoffen, mobiliteit, water, ecosysteemdiensten, wonen, toerisme, voedselproductie en nog veel meer! Tevens wordt onze opleiding tot CleanTechAmbassadeur gegeven door topmensen in de sector van CleanTech.

Ik krijg dikwijls te horen dat 'Clean Tech' nogal erg ambitieus is en dat dit allemaal nogal overdreven klinkt. Ik ben ervan overtuigd dat de uitdagingen die voor ons liggen niet gering zijn! Limburg CO2 neutraal is zo een project dat nodig is, willen we op termijn enige invloed van betekenis hebben op de uitdagingen die voor ons liggen, zoals de opwarming van onze aarde. Het is moedig van ons provinciebestuur om de verantwoordelijkheid niet buiten zichzelf te plaatsen maar zelf de uitstoot van de CO2 in Limburg te verminderen door zeer concrete maatregelen te treffen waar we iets aan kunnen doen, bijvoorbeeld door het isoleren van woningen, toepassen van windenergie, biomassa's inzetten als brandstof om elektriciteit op te wekken i.p.v. steeds meer fossiele brandstoffen te verbranden.

Als we beginnen met alles wat mogelijk is, dan zijn we met het onmogelijke begonnen...

Een voorbeeld van CleanTech in volle ontwikkeling.

Een ander sterk voorbeeld van 'Clean Tech' dat in volle ontwikkeling is, is het 'ontmijnen van stortplaatsen'. Als je ergens in deze wereld een plek wil vinden waar zoveel grondstoffen samen op een hoop liggen, dan zijn het juist onze stortplaatsen. West-Europa telt tussen de 150.000 tot 500.000 stortplaatsen. De hele wereld kijkt nu met grote ogen naar deze 'opslagplaatsen' van grondstoffen. Ondertussen is in Vlaanderen een onderzoeksconsortium, dat onder leiding staat van Dr. Ir. Peter Tom Jones,

wetenschapper verbonden aan de K.U.Leuven, reeds jaren actief met een heel team van wetenschappers om de 'Best Beschikbare Toekomstige Technologieën' (BBTT) uit te werken om deze 'verloren gewaande grondstoffen' opnieuw in een kringloop van hergebruik te brengen.

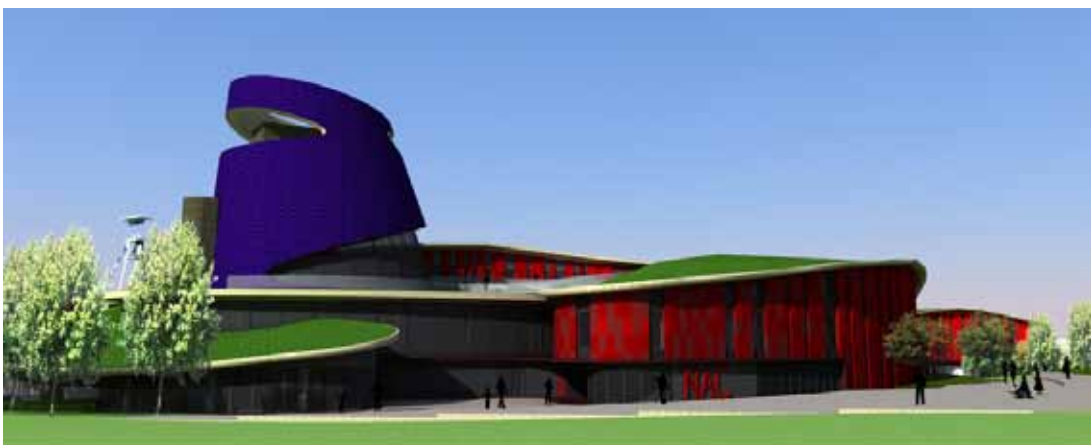
De gemeente Houthalen-Helchteren bouwt momenteel een Nieuw Administratief Centrum (NAC). Dit is een duurzaam gebouw waar de nieuwste materialen en technieken op gebied van CleanTech bouwen gebruikt worden. Het is niet alleen het gebouw dat CleanTech is, ook de nieuwe organisatie van de gemeentelijke – en andere diensten die hierin komen werken, m.a.w. de mens in dit gebouw is belangrijk. De inplanting in de omgeving, de toekomst voor een groene wijk en een ecologisch industriepark en de samenwerking met CleanTechPunt maken van dit project een uniek gegeven.

Midden september zal het NAC geopend worden, hiervoor zijn grootse festiviteiten voorzien waarvan je in de media zeker nog een en ander zal zien, horen en lezen.

De CleanTech Ambassadeurs zijn gevraagd om groepsrondleidingen te verzorgen voor bezoekers, tijdens de opening en nadien op aanvraag. Het is een bijzondere uitdaging om dit project met het oog van een CleanTech Ambassadeur te bekijken en te bestuderen. Het is een eer om hier als CTA'er groepen te mogen rondleiden. Nog bijzonder hieraan is dat enkele cursisten die momenteel hun cursus afronden van een deelaspect in het NAC hun eindwerk schrijven dat later opgenomen zal worden in de rondleiding. En voor de natuurgidsen is het fijn dat de meesten hiervan al een tijdje natuurgids zijn en dus dat rondleiden in de vingers hebben.

Wil je meer weten over dit project, ga zeker eens kijken op www.houthalen-helchteren.be en dan kan je links op je scherm klikken op “werf Administratief Centrum”, hier zal je zeker de openings feestelijkheden ook kunnen vinden tegen september.

Miet Dreezen, CTA

Kerkuilen

Jurgen Becheler

Een ras apart

In de orde der uilen onderscheiden we twee families. Bij de grootste familie onderscheiden we o.a. de bij ons voorkomende bosuil, ransuil, velduil, steenuil en de eerder zeldzame reuzengrote oehoe. De andere familie is die der kerkuilen. Ze zien er in elk geval apart uit, vindt u niet?

De Kerkuil (*Tyto alba*) is ongeveer 35cm groot en heeft tijdens de vlucht een vleugelspanwijdte van ongeveer 80cm. Het is een zeer bleke uilensoort: de bovenzijde (rug) is gespikkeld met een oranjebruine tot goudkleurige grondkleur. De onderzijde (buik en borst) is zeer bleek (zelfs wit) en lichtjes gespikkeld. Hij is ook zeer goed herkenbaar aan zijn hartvormig wit gezicht: 'de sluier', met donkere ogen pal naar voor gericht.

Tijdens de nachtelijke vluchten is de Kerkuil over het algemeen nogal zwijgzaam, soms laat hij een rauwe kreet horen. Rond de broedplaats maakt hij vaak blazende of sissende geluiden. Hij voedt zich voornamelijk met kleinere prooien: spitsmuizen, bos- en veldmuizen, ... maar soms kan men ook vogels op het menu terugvinden.

Meestal gaat het dan over mussen en/of spreeuwen.

Van oorsprong een rotsbewoner, heeft de Kerkuil zich wonderwel aangepast aan de menselijke omgeving. Sinds het ontstaan van de landbouw en het feit dat de mens gebouwen ging optrekken, vonden Kerkuilen een onderdak in kerken, schuren, kastelen, windmolens, enz. In de onmiddellijke omgeving van zijn nest vond hij in het gevarieerde kleinschalige boerenlandschap met knotwilgrijen, houtkanten, ruige graslanden en akkerranden voldoende prooien. Tegenwoordig gaat het niet zo goed meer met de Kerkuil, momenteel staat hij zelfs in verschillende landen op de lijst van de bedreigde diersoorten. Algemene oorzaken van achteruitgang zijn bijvoorbeeld:

- verlies en waardevermindering van de biotopen
- verlies aan geschikte, ongestoorde broedplaatsen
- hogere sterftecijfers door nefaste menselijke invloeden

Onderzoekers in verschillende landen zijn het er over eens: het aantal verkeersslachtoffers onder de Kerkuilen neemt elk jaar zo sterk toe, dat het nu

als belangrijkste doodsoorzaak wordt beschouwd. Kerkuilen jagen vooral langs

muizenrijke wegbermen en worden heel vaak tijdens het overvliegen van de rijweg of het jagen zelf op lage hoogte door voorbijrijdend verkeer gegrepen. Op jaarbasis vallen twee periodes op in de cijfers. Een eerste piek krijgen we in maart, wanneer vooral de volwassen mannetjes actief zijn en een tweede piek bemerken we in de periode september – november, wanneer vooral jonge vogels uitzwermen.

Door het intensiever bewerken van de landbouwgronden, grootschalige ruilverkavelingen, veranderde methodes in de landbouw en vooral het verdwijnen van die typische kleinschalige landschapselementen, zijn de voedselgebieden van een Kerkuil sterk gewijzigd: holle wegen en hagen verdwijnen aan een verontrustend tempo. Waar vinden we nog hooi- en houtmijten? Het graan ligt al lang niet meer in de schuur opgeslagen, maar in muizenvrije silo's.

Vandaar dat we pleiten voor een globale

aanpak op lange termijn, wil men de Kerkuil als broedvogel behouden. Samenwerking met de gemeentelijke en provinciale overheden bij het uitvoeren van de GNOP's (Gemeentelijke Natuurontwikkelingsplannen) kan een stevige steun vormen voor de Kerkuil. Concreet betekent dit het onderhouden en heraanleggen van houtkanten, knotwilgrijen, ruige graslanden, natuurlijke bermen, hagen en heggen. Tevens kunnen er hooi- en houtmijten aangelegd worden in de onmiddellijke omgeving van een broedplaats.

Als holenbroeder houdt de Kerkuil van rustige, donkere nestplaatsen die hij vroeger in oude gebouwen vond. Tegenwoordig worden steeds meer kerktorens en beschermde gebouwen dicht gemaakt met gaasdraad om duiven en Kauwen te weren. Jammer genoeg verdwijnen op die manier uitstekende broedplaatsen voor de Kerkuil. Ook de klassieke oude boerenschuren worden vervangen door volledig afgesloten hangars.

Vandaar dat ik me nu wil engageren om geschikte plaatsen te vinden in Houthalen-Helchteren om nestkasten te plaatsen zodat er nieuwe broedgelegenheden zijn voor de Kerkuil. Dit zal samen gaan in overleg met de eigenaars van geschikte locaties voor het plaatsen van nestkasten. Indien u een plaats weet waar het eventueel mogelijk is een nestkast te voorzien mag je me de gegevens bezorgen ik zal dan contact met de eigenaar opnemen.

Becherer Jürgen
info@jubeco.be

0477-259899

MIRA-indicatorrapport

Editie 2011

Jaarlijks publiceert de dienst Milieurapportering (MIRA) van de Vlaamse Milieumaatschappij een nieuwe editie van het MIRA Indicatorrapport. Dit jaar gebeurde dit op 22 maart 2012, Wereldwaterdag.

Het is de opdracht van MIRA om actuele en betrouwbare milieu-informatie aan te bieden aan beleidsmakers, milieudeskundigen en geïnteresseerde burgers. We hopen hiermee een nuttige bijdrage te leveren aan het milieudebat in Vlaanderen. Indicatoren maken de vooruitgang in een milieuprobleem zichtbaar en tonen waar bijkomende inspanningen nodig zijn.

Een kleine greep uit het 100-tal indicatoren dat het rapport rijk is:

Het laatste decennium is het waterverbruik in Vlaanderen gedaald met 10 %.

Vlaanderen haalde tijdig de doelstellingen 2010 voor de jaargemiddelde concentratie van stofdeeltjes in de lucht (PM10 en PM2,5).

Meer dan twee derde van het huishoudelijk afval gaat naar materiaalrecuperatie.

Metingen wijzen op heel wat positieve evoluties voor bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater maar er duiken wel nieuwe probleemstoffen op.

De stijging met 9 % in 2010 doorbreekt de dalende trend van de uitstoot van broeikasgassen in Vlaanderen.

Ondanks de daling van de SO₂-emissie haalde Vlaanderen de doelstelling 2010 voor verzurende emissie net niet. Vooral de NO_x-emissie blijft problematisch.

De neerslag in België neemt toe, met nattere winters met meer neerslagdagen en minder maar meer intense buien in de zomer. Het is wetenschappelijk aangetoond dat

menselijke activiteiten bijdragen aan de klimaatverandering.

De uitstoot van polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) is in stijgende lijn door het toenemende dieselgebruik, de gebouwenverwarming op hout en het verbranden van afval in open vuren.

Schadeposten van transport worden over het algemeen niet gecompenseerd door transportbelastingen. Een personenwagen diesel betaalt ongeveer 69 % van zijn externe kosten.

Nieuw dit jaar is de webtool Dynamische

Kernset Milieudata, waarmee de gebruiker de meest actuele data over de milieudruk (brongebruik en uitstoot) 'à la carte' kan opvragen. De cijfers zijn beschikbaar voor Vlaanderen maar kunnen ook verder ingedeeld worden naar sectoren (bv. huishoudens, transport), deelsectoren en activiteiten. De resultaten kunnen worden gedownload in verschillende formaten (excel, jpg, png). Met deze interactieve tool willen we de transparantie en de bruikbaarheid van milieudata verder verbeteren.

Het Indicatorrapport 2011 biedt een selectie van een 100-tal milieuidicatoren, gerangschikt volgens de milieuverstoringsketen. Meer (geactualiseerde) indicatoren en achtergrondinformatie zijn terug te vinden op de website van MIRA.

<http://www.milieurapport.be/nl/publicaties/mira-indicatorrapport-2011/>

Bron: Milieurapport Vlaanderen

Noord-Zuid nieuws en mijmeringen over vroeger

Noord-zuid nieuws

Wat deze materie betreft ga ik kort zijn omdat er nog steeds geen spectaculair nieuws is hieromtrent.

Wijk “De Standaard” isoleert

Wij hoorden wel dat de bewoners van De Standaard al speciale geluidsdempende ventilatieroosters geplaatst hebben al is het nog helemaal niet zeker dat de omleidingsweg er ooit komt. “Wij willen later niet het verwijt krijgen dat wij niets gedaan hebben” aldus de Sociale Woonmaatschappij Kempisch Tehuis. De maatschappij had wel geen geld veil voor de isolatie tegen geluidshinder maar van Europa kregen zij wel 413.000 euro van de 2.000.000 die het project kost. Pittig detail : Het is misschien Europa dat straks beslist of de Noord-Zuid door natuurgebied mag lopen want na de schorsing van het G.R.U.P. in december vorig jaar is het wachten op de uitspraak ten gronde in de tweede helft van 2012.

Burgemeesters boos

Verder hoorden wij dat de burgemeesters van negen Noord-Limburgse gemeenten naar Vlaams minister-president Kris Peeters trokken (19 april 2012) om aan te klagen dat Noord-Limburg moeilijk bereikbaar blijft.”Er wordt veel gepraat maar er gebeurt niks “ zegt Theo Kelchtermans, burgemeester van Peer. “Nu het dossier van de Noord-Zuid stil ligt kan men misschien de flessenhals in Helchteren eens aanpakken. En van de sneltram naar het noorden horen wij ook niks meer nochtans zou net die verbinding naar Noord-Limburg het meest rendabel zijn.” ’s Anderendaags al besprak Kris Peeters de problematiek rond de ontsluiting van het noorden. Hij zou voor deze knelpuntendossiers een stand van zaken en een verdere timing opmaken.

Zeldzame kever gevonden

Het gebied waar de Noord-Zuid doorkomt ligt er al vele jaren ongeschonden bij en werd haast niet betreden. (alleen het Remo-stort kan een nadelige invloed hebben op deze strook). Het is dan ook niet verwonderlijk dat hier zeldzame wezens gevonden werden door Licona, Natuurpunt, Stichting-Limburgs-Landschap, enz. Deze mensen deden de inventarisatie op het terrein maar hun werk is nog niet gedaan. Toch hoorde ik twijfelachtige geluiden wat betreft de juistheid van het onderzoek.

“Het staat “hen” altijd vrij om hetzelfde werk te doen ingeval van twijfel” aldus Gust Feyen.

Noord-Zuid nieuws en mijmeringen over vroeger

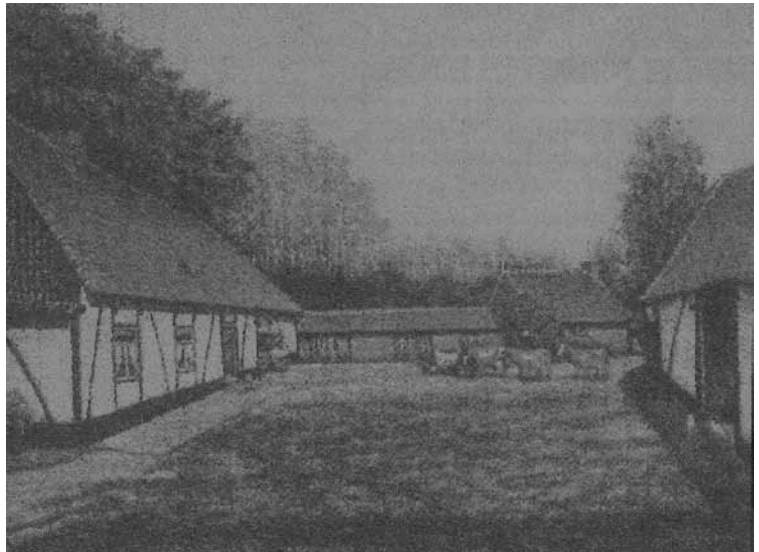
En dan nu terug naar de kraanzaag

Mijn tekst voor de vorige uitgave was juist klaar en verzonden voor publicatie toen er een wijkblad bij mij in de bus viel. Hierin schrijft een man over huizen bouwen vroeger en nu. Hij had zelf nog in zo een lemen huis gewoond. Ik trouwens ook maar ik ben geboren in 1933 en toen de tweede wereldoorlog uitbrak was ons boerderij al in baksteen opgebouwd ik was dan toch maar een jaar of zes zodat ik hierover niet zoveel weet. Maar deze man wist nog te vertellen over hun huis met een zaagkuil langs.

Hij wist ook nog dat er elke avond burens kwamen kijken en vertellen over spoken, dwaallichtjes, heksen en schoeverikken. Geen wonder want het huis in kwestie ligt op een boogscheut van de vijvers “De lange waters” : Ideale locatie om over heksen en oude volksverhalen te vertellen. Om beurten sprong er een van de mannen in de zaagkuil om te laten zien hoe ver het zaagspoor gevorderd was op honderd keer trekken, dit tot groot genoegen van Mathijs die van boven de zaaglijn moest volgen en de zaag ophoog trekken. Dan legt hij precies uit hoe het zagen met de kraanzaag gebeurde juist zoals ik het heb beschreven in Erica-lente-2012. De zaagkuil, de stelling, de zaag zelf, het uitsmetten met de smetkoord, enz. En laat nu die schrijver toevallig de zoon zijn van...jawel : Mathijs de timmerman uit mijn vorige bijdrage. Het ouderlijk huis had hij niet meer zien bouwen maar wel de schuur. Huis en schuur staan er trouwens nog ze zijn prachtig gerestaureerd en gerenoveerd en bewoond door een familielid. Hij verteld in detail hoe de balken gezaagd, genummerd, gemonteerd en met hardhouten spieën werden vastgezet. Het duurde bijna een jaar eer zo een grote schuur klaar was. Dan zegt hij hoe de gevels met de hulp van de hele buurt met stevige koorden rechtgetrokken werden en met lange kepers gestut. De

gevels werden eerst op de funderingsmuurtjes gelegd waar aan de binnenkant ijzeren staven in de grond geklopt waren waartegen de gevels werden rechtgetrokken zodat ze niet van de muurtjes konden afschuiven.

De schrijver van die tekst is ook schilder. Hij liet mij een foto zien van het huis van Mathijs met rechts de schuur die hij nog heeft zien bouwen.

Noord-Zuid nieuws en mijmeringen over vroeger

Uit de oude doos

En als wij nu denken dat de kraanzagen volledig de wereld uit zijn en alleen nog in musea bestaan dan hebben wij het mis.

In onze omgeving wordt nog een boekje verspreid genaamd "project Byumba." Het is voornamelijk samengesteld in dagboekvorm door een Broeder Cyriel die 40 jaar geleden naar Rwanda vertrok om de plaatselijke bevolking te leren hoe ze op hun heuvels door terrasserings aan landbouw kunnen doen en op die manier in hun onderhoud voorzien.

Buiten de verslagen van de vele scholen, hospitalen, bruggen en wegen die hij aanlegde en bouwde verteld hij in dat boekje ook over de meevallers bij de hoge overheid maar ook over de tegenkantingen, de jaloezie, tegenslagen enz.

Een zin is mij in het hoofd blijven hangen. Ik citeer:

Op onze terugweg naar Kigali bezoeken wij een schrijnwerkermeubelmaker in openlucht. Wij zien hoe de bomen in planken gezaagd worden zoals honderd jaar terug.

De stam wordt op een verhoog gelegd; een man staat er onder en een boven op het verhoog. Een lange zaag gaat zo de stam vertikaal in planken zagen.

Voor ons, in deze moderne tijd, lijkt dit inderdaad een bezigheid van honderd jaar geleden. Maar wat is honderd jaar? Toegegeven: het was enorm zwaar werk en zeer tijdrovend. Maar dat was toen met alles zo. Denken wij maar aan de schrijnwerker of de meubelmaker. Die moest dan, wanneer de planken gezaagd waren met de kraanzaag, nog beginnen met het uittekenen van de stoelpoten en regels. Met de schulpzaag uitzagen, met de rijkschaaf en de blokschaaf netjes vlak, haaks, op dikte en breedte maken. Gaten moesten gehakt worden met een schietbeitel pennen gezaagd met een penzaag, enz. Een goede stielman kon geen stoel klaar krijgen op een dag, maar wel zes op een week. Ook toen had men al van seriewerk gehoord.

Tot volgende keer.

René

Limburgse Natuurgidsen

Louisa De Coster

Ook voor mensen met beperkingen

Limburgse Natuurgidsen naar instellingen voor personen met een beperking.

In 2008 werd de vervolgmodule “Natuurgids voor andersvaliden” aangeboden. Nu starten de Limburgse Natuurgidsen met een specifiek project voor personen met een beperking.

Het transport van andersvaliden naar een natuuractiviteit vormt voor de instelling gewoonlijk een zware last. Vandaar dat de LNG het concept omgekeerd hebben. Op aanvraag trekt de natuurgids met zijn materiaal naar de instelling om de bewoners in hun eigen omgeving te laten kennismaken met de natuur.

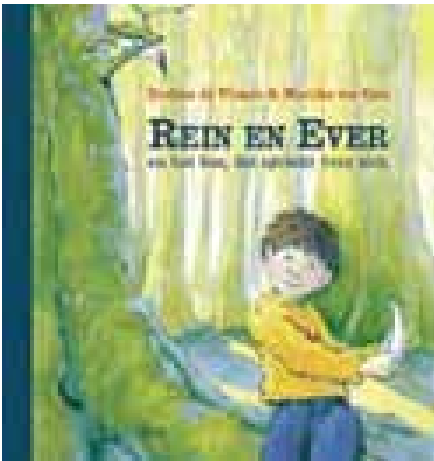
Hiervoor werden 2 activiteiten uitgewerkt :

Een muizenverhaal. [LIZZY DE MUIS](#).

Dit is een kennismaking met de muis door middel van een verhaal + wandeling met spelletjes op kleuterniveau.

Een kennismaking met het bos en zijn bewoners. Naar het verhaal van Rein en Ever door Evelien de Vlieger in samenwerking met het Agentschap voor Natuur en Bos.

[OP ZOEK NAAR EVER.](#)

Hier gaat het om een uitgebreid project met verschillende keuzemogelijkheden naar activiteit en moeilijkheidsgraad volgens de doelgroep en de omgeving.

Begin volgend schooljaar zal een keuze uit dit laatste verhaal als pilootproject op 4-5 jarig niveau in “De Brug” te Beringen gebracht worden. Het verslag kan je lezen in de nieuwsbrief Erica memo van september.

Vormingsactiviteiten

Marc Meert

Niet te missen

PADDENSTOELEN

Cursus "Paddenstoelen voor beginners"
2012

Evenals vorige jaren richt CVN – Limburgse natuurgidsen in samenwerking met Natuurpunt Hasselt-Zonhoven en Likona een cursus in voor hen die meer over paddenstoelen willen weten. In een inleidende les wordt het leven van de paddenstoelen onder de loep genomen.

Tijdens de excursies leren we op een rustige manier onze eerste paddenstoelen kennen. Laat je vooral niet ontmoedigen aan het groot aantal soorten paddenstoelen. Stap voor stap leer je steeds meer paddenstoelen in het veld kennen.

Lesgever en begeleiders van de excursies zijn ervaren paddenstoelenkenners van de Mycologische vereniging Limburg (Mycolim – KVMV).

De cursus start einde augustus en loopt over 5 zondagen, telkens van 9u. tot 12u.

Zo 26 augustus: inleidende les
Het groene Huis, Provinciaal domein van Bokrijk
Lesgever: Jean Vangrinsven

Zo 2 september: excursie Lozerheide, Kaulille.
Afspraakplaats: Kerk van Kaulille om 9.00u.
Gids: Jean Vangrinsven

Zo 9 september: excursie Domein Nieuwenhoven, Sint-Truiden.
Afspraakplaats: Parking Domein Nieuwenhoven om 9.00u.
Gids: Gut Tilkin

Zo 16 september: excursie Domein Hengelhof, Houthalen
Afspraakplaats: Parking Engelfhof (Hengelhof) tgo. Congresgebouw om 9.00u.
Gids: Jan Cornelis

Zo 23 september: excursie Vijverstraat, Zolder
Afspraakplaats: Kerk van Bolderberg om 9.00u.
Gids: Richard Pawlowski

Het cursusgeld bedraagt 10 euro waarvoor u ook een syllabus ontvangt. Dit bedrag kan gestort worden vóór 15 augustus 2012 op rekeningnummer 235-0010248-75 van de Limburgse natuurgidsen met vermelding van “beginnerscursus paddenstoelen” en uw naam in het vakje mededelingen.

KAART EN KOMPAS

Minicursus kaart en kompas 2012

Nooit meer de weg kwijt!

Kaart en kompas blijven goedkope en eenvoudige middelen om je te oriënteren en om een wandeling of fietstocht voor te bereiden. Tijdens deze vorming leer je welke soorten kaarten en kompassen er bestaan en welke het beste voor jou geschikt zijn. Je leert stap voor stap je kaart en kompas te begrijpen en te gebruiken. Voorkennis is niet vereist.

Op zaterdag 15 september krijg je een theoretisch gedeelte, aangevuld met praktische oefeningen. Afspraak aan de Parking Kasteel van het Domein van Bokrijk om 13.45u.

Op zaterdag 29 september doen we een begeleide kaartleesoefening met opdrachten. Afspraak op de Parking Kattevenia Kattevennen 3600 Genk om 13.50u.

Buiten pen en papier heb je geen materiaal nodig. Goede wandelschoenen voor de 2de les zijn aan te raden.

Prijs per deelnemer: 10 euro voor de 2 lessen. Materiaal en drankje zijn hierin inbegrepen. Inschrijven via meert-gybels@telenet.be en het bedrag storten op rekeningnummer 235-0010248-75 van de Limburgse natuurgidsen met vermelding cursus kaart en kompas.

SPORENPLANTEN

Cursus “Sporenplanten” 2012

Al enkele jaren worden er in het Bosmuseum Gerhagen door de Werkgroep Ecologie Tessengerlo

Niet te missen

tijdelijke tentoonstellingen aangemaakt. Na tentoonstellingen over paddenstoelen, amfibieën, vlinders,... enz. viel de keuze dit jaar op het thema "mossen". Deze tentoonstelling wordt georganiseerd door de Werkgroep Ecologie Tessenderlo in samenwerking met de Limburgse natuurgidsen en Bryolim (de mossenwerkgroep van LIKONA)

Het wordt een eerste tentoonstelling uit een reeks van twee over de sporenplanten. Deze tentoonstelling kadert in het raam van een cursus over de sporenplanten die in het najaar wordt georganiseerd. Voor volgend jaar wordt er een tentoonstelling aangemaakt over wieren, varens, paardenstaarten en wolfsklauwen.

De tentoonstelling over de mossen is elke dag (behalve zaterdag) te bekijken in het Bosmuseum Gerhagen. Het Bosmuseum is open van 14 tot 17 uur.

Sinds enkele jaren organiseren we de cursus sporenplanten. Dit jaar herhalen we deze cursus in een iets uitgebreidere versie. Vermits er al enkele jaren gekozen

werd om in de cursus natuurgids de les paddenstoelen en mossen te beperken tot alleen paddenstoelen kunnen we de les mossen opnemen in de cursus sporenplanten.

De eerste les (en excursie) gaat over de sporenplanten in het algemeen en komen o.a. de wieren, de paardenstaarten, de wolfsklauwen en vooral de varens aan bod.

Tijdens de excursie die er op volgt gaan we vooral de varens leren kennen aan de hand van een eenvoudige determinatietabel.

De tweede les (en excursie) besteden we vooral aandacht aan de mossen. Zowel tijdens de theorieles als de excursie leren we de algemene mossen kennen aan de hand van opvallende kenmerken. Vermits mosplantjes vaak klein zijn is een vergrootglas tijdens beide activiteiten aan te raden.

Voor wie wil kan ook mee voor een daguitstap naar de kust. Hier gaan we op zoek naar wieren op het strand, naar

Vormingsactiviteiten

Niet te missen

varens en mossen in de duinen.

De binnenlessen sporenplanten gaan door op woensdag 7 (varens, paardenstaarten, wolfsklauwen) en 14 (mossen) november van 19u00 tot 21u30 in het Bosmuseum Gerhagen in Tessenderlo (Zavelberg 10).

De excursie varens gaat door op zaterdag 10 november van 14u tot 17u in het domein Bokrijk.

Samenkomst parking kasteel (in de buurt van de fietsenparking)

De excursie mossen gaat door op zaterdag 17 november van 14u tot 17u in Gerhagen.

Samenkomst aan het Bosmuseum in Gerhagen

De excursie naar zee gaat door op zaterdag 1 december van 8 tot 19 uur (afspraken worden tijdens de cursus gemaakt).

Men kan kiezen om de hele cursus te volgen of voor het deel varens of voor het deel mossen.

Inschrijven kan je door je naam op te geven via mail aan:

meert-gybels@telenet.be. De cursus volgen is gratis. Enkele kleine brochures over sporenplanten en mossen kan je ter plaatse aankopen aan zeer democratische prijzen.

De rede van Seattle

Chief Sealth

160 jaar geleden maar nog zo actueel

Kerstmis 1854. Zes stammen van Sealth worden bezocht door een blanke delegatie onder leiding van gouverneur Isaac Stevens, met als doel het land van de Indianen in te nemen. Ten overstaan van de delegatie en duizenden Indianen hield het opperhoofd van Sealth een indrukwekkende rede:

Met een gebaar van grote waardigheid legde hij zijn linkerhand op het hoofd van de gouverneur en wees met de ander naar de lucht.

“Het grote opperhoofd in Washington heeft gesproken: hij wenst ons land te kopen. Het grote opperhoofd heeft ook woorden gesproken van vriendschap en vrede. Dat is zeer goed van hem omdat hij onze vriendschap niet nodig heeft. Maar we zullen over uw aanbod beraadslagen, want we weten dat als wij ons land niet

verkopen de blanke man met zijn geweren komt en het in bezit neemt.

Hoe kun je de lucht, de warmte van het land kopen of verkopen? Dat is voor ons moeilijk te bedenken. Als wij de prikkeling van het water niet kunnen bezitten, hoe kunt u het van ons kopen? Wij zullen hierover op onze tijd een beslissing nemen. Zoals het opperhoofd Seattle zegt: Het grote opperhoofd in Washington kan vast op ons rekenen, zoals onze blanke broeders kunnen rekenen op de terugkeer van de seizoenen. Mijn woorden zijn als sterren. Zij verdwijnen niet.

Elk stuk van dit land is heilig voor mijn volk. Iedere spar, die glanst in de zon, elk zandstand, elke nevel in de donkere bossen, elke open plaats, elke zoemende bij is heilig in de gedachten en herinnering van mijn volk.

Het sap, dat in de boom opstijgt, draagt de herinnering van de rode man. Een dode blanke man vergeet het land van zijn geboorte als hij zijn tocht naar de sterren begint. Onze daden vergeten dit prachtige land nooit: het is de moeder van de rode man.

Wij zijn een deel van de aarde en de aarde is een deel van ons. De geurende bloemen zijn onze zusters, het rendier, het paard, de grote adelaars, onze broeders. De schuimkoppen in de rivier, het sap van de weidebloemen, het zweet van de pony en van de man – het is allemaal van hetzelfde geslacht, ons geslacht. Als dus het grote opperhoofd in Washington laat zeggen dat hij ons land wil kopen, vraagt hij wel veel van ons.

Het grote opperhoofd laat zeggen dat hij voor ons een plaats zal reserveren waar wij rustig zullen kunnen leven. Hij zal onze vader zijn en wij zullen zijn kinderen

De rede van Seattle

160 jaar geleden maar nog zo actueel

zijn. Maar kan dat wel? God heeft uw volk lief. Maar zijn rode kinderen heeft hij verlaten. Hij zendt machines om de blanke man te helpen bij zijn werk en hij bouwt grote wigwams voor hem. Hij maakt uw volk dag na dag sterker. Weldra zult u het land overspoelen, zoals de rivier na een plotselinge regen zich door de kloof stort. Maar mijn volk en ik zijn het aflopend getij. Nee, wij zijn van een ander ras. Onze kinderen spelen niet samen met die van u en onze mannen vertellen andere verhalen. God begunstigt u en wij, wij zijn tot wezen geworden.

Wij zullen uw aanbod ons land te kopen, dus overwegen. Maar het zal niet gemakkelijk zijn.

Want dit is ons heilig. Wij beleven vreugde aan deze bossen. Ik weet het niet, maar onze wegen zijn anders dan de uwe.

Dit glinsterend water dat stroomt in beken en rivieren is niet zomaar water. Het is het bloed van onze voorouders. Als wij het land verkopen moet u bedenken dat het gewijde grond is en u moet uw kinderen leren dat het heilig is. En dat elke vage weerspiegeling in het heldere water van het meer spreekt van gebeurtenissen uit het verleden van mijn volk.

Het murmelend water is de stem van mijn vaders vader.

De rivieren zijn onze broeders, zij lessen onze dorst. De rivieren dragen onze kano's en voeden onze kinderen. Als wij ons land verkopen moet u bedenken en aan uw kinderen leren dat de rivieren onze broeders zijn. En ook uw broeders en dat u voortaan net zo vriendelijk moet zijn voor de rivieren als u voor uw broeders zou zijn.

De rode man heeft zich altijd teruggetrokken voor de oprukkende blanke, zoals de nevels in heuvels vlucht voor de zon in de morgen. Maar de as van onze vaders is heilig. Hun graven zijn gewijde grond. Wij weten dat de blanke man onze manier niet begrijpt. Voor hem is het ene stuk grond gelijk aan het andere. Hij is een vreemde, die in de nacht komt en van het land neemt wat hij nodig heeft.

Hij behandelt zijn moeder, de aarde en zijn broeder, de lucht als koopwaar, die hij kan uitbuiten en weer verkopen als goedkope kralen. Zijn honger zal de aarde kaal vreten en slechts een woestijn achterlaten. Ik begrijp het niet. Onze wegen zijn anders dan de uwe. Het zien van uw steden doet pijn aan de ogen van de rode man. Maar misschien komt het omdat de rode man maar een wilde is die niets kan begrijpen.

Er is geen plaats om uit te rusten in de steden van de blanke man. Geen plaats waar je het openspringen van de knoppen in het voorjaar kunt horen of het geruis van de vliegende vogels. Maar misschien komt

De rede van Seattle

Chief Sealth

160 jaar geleden maar nog zo actueel

het omdat ik een wilde ben en dom. Het lawaai schijnt alleen maar bestemd om de oren pijn te doen. En wat heeft het leven voor zin als een man niet meer de eenzame kreet van de nachtuil kan horen of het praten van de kikkers rond het meer in de avond?

Ik ben maar een oude man en dom. De indiaan houdt van het zachte ruisen van de wind over het water, en de geur van de wind, gezuiverd door de middagregen of meedragend de geur van pijnbomen. De lucht is kostbaar voor de rode man, want alles deelt dezelfde lucht. De dieren, de bomen, de mensen, alles heeft deel aan dezelfde lucht. De blanke heeft geen aandacht voor de lucht die hij inademt. Als een man die al vele dagen stervende is, zo is hij gevoelloos voor kwade dampen.

Maar als wij u ons land verkopen, dan moet u bedenken dat de lucht voor ons waardevol is, dat de lucht zijn adem meedeelt aan al het leven dat hen in stand houdt. De wind, die mijn grootvader zijn eerste ademtucht gaf, neemt ook zijn laatste zucht in ontvangst. En de wind moet ook onze kinderen de levensgeest geven. En als wij u ons land verkopen, moet u het wel afgezonderd houden, gewijde grond waar ook de blanke man kan komen om de wind te proeven met de geur van weidebloemen.

Wij zullen dus uw aanbod ons land te kopen in overweging nemen. Als wij besluiten het aanbod aan te nemen wil ik één voorwaarde stellen: de blanke man moet de dieren van dit land beschouwen als zijn broeders. Ik ben maar een wilde en ik begrijp het niet. Ik zag duizenden rottende buffels op de prairie, achtergelaten door de blanke man die ze neerschoot vanuit een rijdende trein.

Ik ben maar een wilde, en ik kan niet begrijpen hoe het rokende ijzeren paard belangrijker kan zijn dan de buffel, die wij alleen maar doden om in leven te blijven. Wat is de mens zonder dieren? Als alle dieren weg zijn, zal de mens sterven aan een gevoel van grote eenzaamheid. Want wat er gebeurt met de dieren gebeurt spoedig met de mens. Alle dingen hangen samen. Wat er met de aarde gebeurt, gebeurt met de kinderen van de aarde. U moet uw kinderen leren dat de grond onder hun voeten de aarde van onze grootvaders is. Leer ze eerbied voor de aarde, vertel uw kinderen dat de aarde vervuld is van de levens van onze ouders: dat de aarde onze moeder is.

Wat er gebeurt met de aarde, gebeurt met de kinderen van de aarde. Als een man op de grond spuwt, spuwt hij op zichzelf. Dit weten wij: Alles hangt samen als het bloed dat een familie verbindt. Alles hangt met alles samen. Wat er gebeurt met de

aarde, gebeurt met de kinderen van de aarde. De mens heeft het web van het leven niet gewoven. Hij is slechts één draad ervan. Wat hij met het web doet doet hij met zichzelf. Nee, dag en nacht kunnen niet samengaan.

Onze doden leven voort in de stille wateren van de aarde. Zij keren terug als de naderende voetstappen van de komende lengte. Het is hun geest, die als een rimpeling van de wind over het water van de meren loopt.

Wij zullen overwegen waarom de blanke man het land wil kopen.

Wat wil de blanke man dan kopen, zal mijn volk vragen. Het is zo moeilijk te begrijpen voor ons. Hoe kun je de lucht kopen of verkopen, de warmte van de aarde, de snelheid van de antiloopt? Hoe kunnen wij die dingen aan u verkopen en hoe kunt u dat kopen? Is de aarde van u om ermee te doen naar goeddunken, alleen omdat de rode man een stuk papier tekent en het geeft aan de blanke man?

Als wij zelf de prikkeling van de lucht en het kabbelen van het water niet kunnen bezitten, hoe kunt u het dan van kopen? Kunt u een buffel terugkopen, als de laatste al gedood is? Maar wij zullen uw aanbod overwegen, want we weten dat als we niet verkopen, de blanke man met zijn geweren komt en ons het land met geweld ontnemt. Maar wij zijn slechts primitieven en de blanke man, no nog menend dat hij sterk is, denkt dat hij een god is, die de gehele aarde bezit. Hoe kan de mens zijn moeder bezitten?

Maar uw aanbod ons land te kopen, zullen wij overwegen. Dag en nacht kunnen niet samen leven. Wij zullen uw aanbod overwegen om ons terug te trekken in het reservaat dat u voor mijn volk hebt bestemd. Wij zullen dan in afzondering leven, en in vrede. Het maakt niet veel uit waar wij de rest van onze dagen doorbrengen. Onze kinderen hebben hun vaders gezien, verslagen in de nederlaag. Onze krijgers hebben de schande gekend en na de nederlaag zijn hun dagen leeg geworden; Zij vergiftigen hun lichaam met zoet voedsel en sterke drank. Het maakt niet veel uit waar wij de rest van onze dagen doorbrengen.

Nog een paar uur, nog een paar winters en geen enkel kind van de grote stammen die eens op de aarde hebben geleefd of die nu in kleine troepen door de bossen zwerven, zal meer over zijn om te treuren aan de graven van een volk, eens even machtig als uw volk. Maar waarom zou ik treuren over de ondergang van mijn volk? Stammen bestaan uit mensen. Meer niet. Mensen komen, mensen gaan, als de golven van de zee. En zelfs de blanke man, wiens god hem als een vriend behandelt, kan niet ontkomen aan ons aller lot. Maar misschien zullen we uiteindelijk allemaal broeders zijn. We zullen zien. Een ding weten we en de blanke man zal het eens ontdekken – onze god en uw god is dezelfde. U kunt nu wel denken dat u hem bezit, zoals u ons land wil bezitten, maar dat kunt u niet. Hij is de god van alle mensen en zijn hart klopt evenzeer voor de rode als voor de blanke man. Deze aarde is hem

160 jaar geleden maar nog zo actueel

lief en beschadigen van de aarde, betekent zijn schepper beledigen. Ook de blanke man zal ten ondergaan, misschien nog eerder dan al de andere stammen. Bevuil uw leerstee en u zult bezwijken aan uw eigen vuil.

Maar in uw ondergang zult u vurig branden, aangestoken door de macht van de god, die u naar dit land heeft gebracht en u de heerschappij heeft gegeven over dit land en over de rode man. Dat noodlottig einde is voor ons een mysterie, want wij begrijpen niet waarom de buffels zijn afgeslacht, de wilde paarden zijn getemd, waarom de verste hoeken van het woud stinken naar de lucht van vele mannen en het rijpe koren op de heuvels overdekt is met draadraden.

Waar is het struikgewas? Verdwenen! Waar is de adelaar? Verdwenen! Wat betekent het, afscheid te nemen van de snelle pony en de jacht? Het einde van het leven en het begin van de ondergang.

God gaf u heerschappij over de dieren, de bossen en met een bijzondere bedoeling ook over de rode man. Maar dat lot is een mysterie voor de rode man. Wij zouden misschien kunnen begrijpen als we wisten waar de blanke man van droomt. Van welke hoop en verwachting hij zijn kinderen vertelt in de lange winteravonden. Welke visioenen hij graveert in hun harten, zodat zij verlangend uitzien naar de dag van morgen.

Maar wij zijn wilden. De dromen van de blanke man zijn ons verborgen. En omdat ze verborgen zijn, zullen wij onze eigen weg gaan. Want boven alles eerbiedigen wij het recht van elke man, te leven zoals hij wil, hoe ook verschillend van het leven van zijn broeder. Wij hebben weinig gemeen.

Wij overwegen uw aanbod ons land te kopen. Als wij instemmen, zal dat zijn om het reservaat veilig te stellen dat u ons hebt beloofd. Daar zullen wij misschien onze weinige dagen nog doorbrengen, zoals wij dat willen. Als de laatste rode man zal zijn verdwenen van deze aarde, en als de herinnering aan hem nog slechts een schaduw is van een volk boven de prairie, dan zullen nog deze stranden en deze bossen bewoond worden door de geesten van mijn volk.

Want zij hebben dit land lief, zoals de nieuwgeborene zijn moeders hartklop lief heeft. Een ding weten wij: onze god is dezelfde als de uwe. Deze aarde is hem dierbaar. En ook de blanke man kan niet ontkomen aan ons aller lot.

Misschien zullen wij tenslotte toch broeders zijn. Eens zullen we het zien."

Cover, P 31

Florent Vandevoort

www.florif.be

Een visie voor de toekomst

Luc Reinquin

Natuurnieuws

www.natuurnieuws.be

CleanTech – Wat betekent het

Maurice Baillard

CleanTechAmbassadeur

Miet Dreezen

Kerkuilen

Jurgen Becheler

MIRA

Milieurapport Vlaanderen

www.milieurapport.be

Er was eens

René Martens

Natuurgidsen voor mensen met
beperkingen

Louisa De Koster

Vormingsactiviteiten

Marc Meert

De rede van Seattle

www.odeon-nijmegen.nl

B E L A N G R I J K

Rekeningnummer te gebruiken voor
betaling van bijdrage om deel te
nemen aan activiteiten:

Werkgroep Limburgse Natuurgidsen

BNP Paribas Fortis

235-0010248-75

BIC GEBABEBB

IBAN BE05 2350 0102 4875

Kalender Vormingsactiviteiten 2012

Datum	Thema	Plaats	Uur	Samenkomst	Einde
26 Aug, 02 , 09, 16 en 23 Sep	Paddenstoelen	Zie Pagina 22			
15 Sep	Kaart en kompas Theorie	Groene Huis, Bokrijk	13.45	Parking Kasteel aan de loodsen	17.00
29 sep	Kaart en kompas Praktijk	Kattevennen Genk	13.50	Parking Kattevennen	17.00
07 en 14 Nov	Sporenplanten Theorie	Tessengerlo	19.00	Bosmuseum Gerhagen, Zavelberg 10	21.30
10 Nov	Sporenplanten Praktijk	Domein Bokrijk	14.00	Parking Kasteel	17.00
17 Nov	Sporenplanten Praktijk	Gerhagen	14.00	Bosmuseum Gerhagen, Zavelberg 10	17.00
01 Dec	Sporenplanten Praktijk	Kust	08.00	Wordt meegedeeld tijdens de cursus	19.00

Voor meer info: Zie Vormingsactiviteiten (Pagina 22 t.e.m. 25)

PRETTIGE VAKANTIE